حقوق حیوانات

تولید میلیاردها ماهی برای نمایش و سرگرمی

سپهر سلیمی

● نوروز بـا مرگ میلیون‌ها ماهـی قرمز همراه اسـت. آمار جهانـی تولید ماهی قرمز سـالانه حـدود ۲۰۰ میلیون عدد اسـت و ایـن در حالی اسـت که گفته می‌شـود حـدود ۳۰ میلیون از آن در ایران تولید می‌شـود. اما ماهی قرمز تنها یک گونه از انواع ماهیانی اسـت که به اصطلاح «ماهیان زینتی»* خوانده می‌شـوند. بر اسـاس گفته مدیـرکل دفتر آبزیان آب شـیرین معاونت توسـعه آبزی‌پروری سازمان شیلات سالانه ۲۵۰ میلیون عدد ماهی زینتی در کشور تولید می‌شود.

ماهیان زینتی عموما در شـرایط بسـیار بدی نگهداری شده و پس از مرگ به سرعت با ماهی دیگری جایگزین می‌شـوند. عدم اطلاع از شرایط نگهداری، ظرف نامناسب، دما، غذای نامناسب و استرس‌های محیطی از جمله مهم‌ترین عواملی است که سـبب رنج، افسردگی و در نهایت مرگ این حیوانات در شـرایط اسـارت می‌شود. حتی بهتریـن آکواریوم‌هـای خانگی هـم نمی‌توانند تنـوع محیط طبیعی یک ماهـی را فراهم کنند. متأسفانه در باور عموم اطلاعات نادرستی وجود دارد مبنی بـر اینکه ماهی‌ها حافظـه ندارند یا درد را احساس نمی‌کنند. این مسئله در افزایش خشـونت نسـبت به این حیوانات نقش مهمی داشته است.

ارزش تجـارت ماهیـان زینتـی در دهه‌های گذشـته رشـد چشـمگیری داشته اسـت. بین سـال‌های ۲۰۰۰ تـا ۲۰۱۱ ، صـادرات جهانـی ماهی‌های زینتـی از ۱۸۱ میلیـون دلار به ۳۷۲ میلیـون دلار افزایـش یافته اسـت. بیشـتر این ماهیـان در آسـیا تولید می‌شـوند. تخمین زده می‌شود تجارت ماهیان زینتی تا پنج میلیارد عدد در سـال باشـد. حمل‌ونقل ماهیان زینتی بسیار استرس‌زا و مرگ‌آور است و گاه می‌تواند به مرگ ۷۳ درصـد آنها منجر شـود. از آنجا که پرورش ماهیان زینتی آب شـور دشـوار و در بسـیاری از موارد غیرممکن اسـت، طبق گفته پتا (PETA) حدود ۹۸ درصد ماهی‌های آب شور که در بازار فروخته می‌شـوند از طبیعت گرفته شـده‌اند و متأسـفانه بخش قابل توجهی از این گونه‌ها در خطر انقراض قرار دارند. ماهی‌های آب شـور با استفاده از سم سیانید شکار می‌شوند. این مسئله باعث می‌شـود حدود ۷۵ درصد این ماهی‌ها در ساعات اولیه صید بمیرند. استفاده از سم سیانید بر دیگر ماهی‌های موجود در محیط و همچنین مرجان‌ها نیز اثر مخرب و مرگ‌بار دارد.

گفته می‌شـود سـالانه حدود یـک میلیارد ماهی از پنج‌هـزارو ۴۰۰ گونه برای نگهداری در آکواریوم‌ها از طبیعت جدا می‌شـوند. رهاسازی ماهیـان غیربومی یکی دیگر از آسـیب‌های این صنعت است که می‌تواند اکوسیستم‌های محلی را با مشـکل مواجه کنـد. آگاهی‌رسـانی برای بهبود کیفیـت زندگی این حیوانات، وضع قوانین سـختگیرانه و نظارت بر قاچاق و تولید ماهی‌ها از جمله راهکارهایی اسـت که باید مورد توجه قرار گیرد.

***ماهـی زینتـی (Ornamental fish) بـه آن دسته از ماهیان گفته می‌شود که برای سرگرمی و نمایش در آکواریوم‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد و مصرف خوراکی ندارد. این واژه حتما برخلاف حقوق حیوانات و بر اساس نگاه منفعت‌طلبانه از حیوانات پدید آمده است.**

بحران کرونا و «خودآیینی جامعه»

در شرایط «سیاست‌زدگی» و «فرسودگی سرمایه اجتماعی»

علی جنادله
عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی

عکس: مجید عسگرپور، مهر

عصر ما به‌درسـتی عصـر جوامـع مخاطره‌آمیز است. مخاطراتی که عامل انسانی در پیدایش، شیوع، مدیریت و پیامدهای آنها نقش مهمی ایفا می‌کند و به همین دلیل این مخاطرات، فراتر از منشأ طبیعی آنها، ماهیتی اجتماعی و سیاسـی پیدا می‌کنند. اجتماعی، زیـرا در شـبکه‌ای از روابط اجتماعی ظهـور و بروز یافته و گسـترش می‌یابند و سیاسـی به این دلیل که این مخاطرات آکنده از مناسبات نابرابر قدرت هستند: نابرابری گروه‌هـای مختلف به لحاظ نقش‌آفرینی در پیدایش مخاطرات، نابرابری در حق سخن‌گفتن جدی و تصمیم‌گیری درباره آنهـا و نابرابری در تأثیرپذیری از این مخاطرات. به‌گونه‌ای که گروه‌هایی که کمترین نقش در پیدایش مخاطرات، کمترین حق سخن‌گفتن جدی دربـاره آنها و کمترین قـدرت در تصمیم‌گیری درخصوص این مخاطرات را دارند، بیشتر در معرض این مخاطرات و پیامدهای آنها هسـتند. به این معنی که در حالـی که گروه اقلیتی انحصـار تصمیم‌گیری و حق سـخن‌گفتن جدی درخصـوص این مخاطرات را دارنـد، اکثریت جامعـه به ویژه اقشـار ضعیف‌تر جامعه هسـتند که بیشتر در معرض این مخاطرات و پیامدهای آن هستند: توزیع نابرابر مخاطره. مسئولان و اعضـای خانواده‌های آنها که به راحتی به امکانات تست کرونا دسترسی دارند، با همدیگر رقابت چالش و نمایش کرونا راه انداخته‌اند، در صورتی که شـمار انبوهـی از مبتلایان به کرونا در میان اقشـار ضعیف جامعه وجـود دارند که به دلیل عدم دسترسـی به کیت‌های تست کرونا حتی خودشـان هم نمی‌دانند که مبتلا به این بیماری بوده یا حتی در صورت آگاهی با توجه به وابستگی معیشـت آنها به درآمد روزانه، امکان خودقرنطینگی برایشان فراهم نیست.

از این رو، مخاطرات امـروزی، معنا و دلالت‌های اجتماعی و سیاسی پیدا می‌کنند. معناها و دلالت‌هایی که فارغ از منشأ طبیعی مخاطرات، وابسته به بافت و زمینه اجتماعی و مناسبات قدرتی است که در آن رخ می‌دهند. به‌گونه‌ای که یک پدیده یکسان در بسترهای اجتماعـی متفاوت، معناهـا و دلالت‌های متفاوت و در نتیجـه واکنش‌های متفاوتی را بـه دنبال خواهد داشت. منشأ ورود کرونا به ایران، فارغ از منشأ طبیعی آن، خود به محل مناقشـه تبدیل می‌شود: از مبحث یک شـرکت هواپیمایی در حمل مسـافران چینی تا ملاحظات سیاسـی در عدم ممنوعیت ورود مسافران چینی یا تقلیل مسـئله به بی‌مبالاتی و منفعت‌طلبی یک بازرگان قمی. شـروع شـیوع کرونا از قم نیز خود محمل یک منازعـه بین باورمنـدان و غیرباورمندان می‌شود. به این ترتیب پیامدهای یک حادثه یا رخداد صرفا نتیجه ابعاد فنی و طبیعی آن نیست بلکه برایند بسـتر اجتماعی، ابعاد فنی و طبیعی پدیده و نحوه و توزیع مداخله عوامل مختلف انسـانی در مواجهه با آن در یک بافت گسترده‌تر اجتماعی و سیاسی است.

براین اساس، فهم دلالت‌ها و پیامدهای اجتماعی بحـران کرونا نیازمند فهـم آن به‌عنـوان یک پدیده اجتماعـی و نهادن آن در بافـت و زمینه اجتماعی و سیاسی جامعه است. شیوع و گسترش کروناویروس را بایـد در امتـداد تاریخچه‌ای از سلسـله حوادث و رخدادهـای اخیر جامعه ایـران فهم کـرد. زنجیره رخدادهایی همچون زلزله کرمانشـاه، سیل‌های ۹۸، اعتراضات آبان‌ماه، سقوط هواپیمای اوکراینی و... که در آنها ترکیبـی از بی‌اعتمادی و ناکارآمدی، منجر به رفتار خاصی در جامعه شـده است که می‌توان از آن تحت عنوان «خودآیینی جامعه» در برابر تصمیمات و برنامه‌هـای نهاد قـدرت نام برد. به ایـن معنا که جامعه به معنای اقشار و گروه‌های مختلف اجتماعی در مواجهه با این سلسـله رخدادها، در فضای ذهنی مبتنی بر بی‌اعتمادی به نهادهای رسمی و ناکارآمدی آنها، فارغ از تصمیمات و سیاسـت‌های اتخاذشده از سـوی نهاد قدرت و حتی بی‌اعتنا یا در تقابل با آنها، راه خود را در پیش گرفته و اسـتراتژی‌های مبتنی بر خلاقیـت خود را ملاک کنش‌ها و رفتارهای خود قرار می‌دهنـد. در حالـی که در مواجهه با شـیوع کرونا، نهادهای رسـمی بر درپیش‌گرفتـن روال عادی امور تأکیـد می‌کنند، مردم از فرسـتادن فرزنـدان خود به مدرسه و دانشگاه امتناع می‌کنند و در مقابل در حالی کـه دولت بـر خودقرنطینگی مـردم و پرهیز از تردد تأکید می‌کند، بخشـی از مردم نجات خود از کرونا را در ترک شـهر محل اقامت و مسافرت به شهرهای به زعم آنها امن‌تر می‌بینند.

خودآیینی جامعه خود محصول «بی‌معناشـدن دولـت» به معنی ذهنیـت مردم دربـاره بی‌قدرتی سـطوح مختلف نهادهـای رسـمی در مواجهه با مسـائل و مشـکلات مختلـف جامعه اسـت. هم در زلزلـه کرمانشـاه و هم در سـیلاب‌های فروردین ۹۸، مردم با شـک و تردیـد در کارآمدی و توانمندی نهادهای رسـمی در مواجهه با حـوادث پیش‌آمده، برای کمک‌رسـانی به مناطـق حادثه‌دیده یا کاهش مخاطرات در مناطق حادثه‌دیده، شبکه‌ها و مجاری محلی و مردمی را بر مکانیسم‌ها و فرایندهای رسمی ترجیـح دادند و حتـی در مواردی، اسـتراتژی‌های غیررسـمی و مردمـی را اثربخش‌تـر و موفق‌تـر از مکانیسـم‌ها و فرایندهای رسـمی دیدنـد. به‌عنوان مثال درحالی‌که در سـیلاب‌های ۹۸ در خوزسـتان، بر تخلیـه خانه‌ها تأکید می‌شـد، مردم، اسـتراتژی مانـدن در خانـه و مقاوم‌سـازی محل سـکونت از طریق احداث سـیل‌بندها را موفق‌تر دیدند. همچنین هـم در زلزله کرمانشـاه و هم در سـیلاب‌های ۹۸، بـا وجود اصرار دولت بر ارسـال کمک‌هـا از طریق نهادهای رسمی، مردم امدادرسانی از طریق سمن‌ها یـا حتی شـبکه‌های مبتنی بر روابـط چهره‌به‌چهره را اثربخش‌تـر می‌دانسـتند. در برخـی از این موارد، خودآیینی جامعـه نه‌فقط توصیه‌ها و اقدامات نهاد قدرت را بلاموضوع کـرده؛ بلکه حتی نهاد قدرت را ناچـار به تبعیت از خود کرده اسـت. به‌عنوان مثال در همین بحران کرونا درحالی‌که دولت بر اسـتمرار روال عادی امور تأکید می‌کرد، تأکید مردم بر تعطیلی مدارس و دانشـگاه‌ها، دولت را ناچار به تن‌دادن به این امر کرده است.

خودآیینـی جامعـه، فی‌نفسـه می‌توانـد امری مطلوب و بیانگر قوی بودن/شـدن جامعه باشد؛ اما در شـرایط «سیاسـت‌زدگی» و «فرسـودگی سرمایه اجتماعـی» می‌توانـد منجـر بـه نوعی آشـفتگی و سـردرگمی در جامعـه شـود. در یـک جامعـه «سیاسـت‌زده»، معانـی و دلالت‌هـای سیاسـی مخاطـرات دوچندان می‌شـوند. جامعـه‌ای که در آن نهاد قـدرت همه پدیده‌ها را از منظر سیاسـی و امنیتی و در نسـبت با موجودیت و حیثیت خود فهم می‌کند و برای سـلطه فهم خاص خود از مخاطرات و پدیده‌ها، حق سـخن‌گفتن جدی درباره پدیده‌ها را به انحصـار خود درمی‌آورد، چنیـن نگاهی به دیگر لایه‌های جامعه تسـری یافته و آنها نیـز در مقابل، گفتارهـا و کردارهای نهاد قدرت در ارتباط با حوادث و مخاطرات را در نسـبت با منافـع نهاد قدرت و نه مصلحت عمومی فهم و تفسـیر می‌کنند. براسـاس این اسـت که شـیوع کرونـا در ایـران در چارچوب مناسـبات سیاسـی و اقتصادی دولت با چین و عدم ممنوعیت مسـافران چینی فهم شـده، زمان و نحوه اطلاع‌رسانی نهادهای رسـمی درباره شیوع ویروس کرونا، ناگزیر با موضوع انتخابات گره می‌خورد و آمار اعلام‌شـده درباره مبتلایان و متوفیـان و تصمیمات رسمی درباره مدیریت و کنترل این فراگیری، در افکار عمومی براسـاس دوگانه منفعت قدرت/ مصلحت مردم تفسـیر و فهم شده و مورد شـک و تردید قرار گرفته و جامعه، اطلاعات و احکام صادرشده از سوی نهادهای رسـمی را معیار قابـل اتکایی برای تنظیم رفتار و کنش‌های خود تلقـی نکرده و حتی در برابر آنها مقاومت می‌کند.

آنچه آشفتگی و سردرگمی را در مواجهه بحران کرونا و دیگر مخاطرات افزون‌تر می‌کند، درهم‌تنیدگی این شرایط با «فرسودگی سرمایه اجتماعی» است. از یک سو اعتماد مردم به جریان‌ها و احزاب سیاسی و کارآمدی نهادهای قانونی انتخابی کاهش یافته و از سوی دیگر جامعه مدنی بانشاط به معنی سمن‌ها و انجمن‌های صنفی تأثیرگذار در نقش تنظیم‌کنندگی مناسبات درون جامعه یا وجود نداشته یا در مواجهه بـا محدودیت‌هـای سـاختاری از عاملیـت مؤثری برخوردار نیستند؛ بنابراین در فقدان لایه‌های میانجی میان جامعه و نهاد قدرت، جامعه در فهم و دریافت معانی و دلالت‌های کنش‌ها و تصمیمات نهاد قدرت در مواجهـه با حـوادث و مخاطرات، دچـار ابهام و تعلیق می‌شـود و در مواجهه با پیام‌های ارسالی از سـوی نهاد قدرت یا دچار ابهام و سردرگمی شده یا راهی کاملا متفاوت را در پیش می‌گیرد.

به‌این‌ترتیـب خودآیینـی جامعـه در شـرایط «سیاسـت‌زدگی» و «فرسودگی سـرمایه اجتماعی» هزینه‌هـای مـادی، اجتماعی و سیاسـی مواجهه با مخاطـرات را دوچنـدان می‌کنـد؛ به‌گونه‌ای‌که در چنین شـرایطی هرگونه مخاطره‌ای توان بالایی برای تبدیل‌شـدن به کانون منازعه سـلطه/مقاومت میان نهاد قدرت و جامعه می‌شود. منازعه بر سر اطلاعات و آمارها، مرجع تصمیم‌گیری، استراتژی‌های مواجهه بـا مخاطـره و در مجمـوع حق سـخن‌گفتن جدی درباره مخاطـره. همان‌گونه که در زلزله کرمانشـاه، سیلاب‌های فروردین ۹۸ و... دیدیم و اکنون در بحران کرونا شاهد آن هستیم.

نگاه

امیدوار نباشیم! امید بکاریم...

سپیده قاضی‌زاده*

● ایـن روزها که بحـث بیماری ویـروس کرونا داغ است و در رسانه‌های مختلف در معرض اخبار بعضا اسـترس‌زا هسـتیم و متأسـفانه گاهی کودکان هم شـاهد این اتفاقات هسـتند، صحبت از تقویت افکار مثبت هست و اینکه به خودمان استرس راه ندهیم و افکاری خوب داشته باشیم! امکان دارد برایمان سؤال پیـش بیاید که مگر می‌شـود فکر منفـی نکرد؟! این مسـئله امکان‌پذیر است؛ در ادامه به بررسی این نکته می‌پردازیم که چطور می‌توان این ایام درخانه‌ماندن را برای خودمان و فرزندان‌مان به روزهایی باکیفیت تبدیل کنیم. پژوهش‌ها نشان داده‌اند یکی از عوامل افزایش تـاب‌آوری در کـودکان و نوجوانان تجربـه موفقیت در موقعیت‌های واقعی اسـت که به آنها احسـاس خودکارآمدی می‌دهد و باعث بالارفتن اعتمادبه‌نفس و به تبـع افزایـش تـاب‌آوری در چالش‌های بعدی زندگی‌شان می‌شود. درادامه فهرستی از شش فعالیت پیشنهادی آمده. ۱- در این فعالیت به انتخاب فرزندتان فیلم‌های مناسـب را دانلود کرده و از طریق فلش به تلویزیون وصل کنید و یک سـینمای خانگی در خانه خود داشـته باشید! یک نفر مسئول فروش بلیت، یک نفر مسئول فروش تنقلات و... شود. می‌توانید نمایش عروسکی را هم در منزل اجرا کنید و با کمک فرزندتان و استفاده از عروسک‌های مختلف نمایش برگزار کنید. یا با قیچی و کاغذ و مدادرنگی سناریوی نمایش شامل افراد یا حیوانات را روی کاغذ بکشـید و دور شکل‌ها را قیچی کنید تا هر کدام از آنها به یکی از شخصیت‌های نمایشی تبدیل شـوند و بهتر است به آنها کمک کنیم تا خودشـان قصه نمایش را با تخیلشان بسازند تا به افزایـش قدرت خلاقیت آنها نیـز کمک کنیم. ۲- اگر دسـتی در هنر خیاطی دارید، می‌توانید امسال لباس عید خـود یا فرزندتان را شـخصا درسـت کنید و اگر فرزند بالای سـه سال دارید، فرصت مناسبی است که او را در این کار مشـارکت دهید تا با کمک شـما برای عروسک خود لباس عید بدوزد. ۳- یک فعالیت دیگر پختن شـیرینی خانگی در منزل اسـت. به این منظور به فرزندتان در این کار نقشـی دهید. این یک فعالیت باعث بالارفتن مسئولیت‌پذیری و عزت نفس و پرورش احسـاس خودکفایی در آنها می‌شـود. ۴- این روزها که به دلیل شـیوع ویروس کرونا توصیه شده است از رفتن به سـفر جلوگیری کنید، ممکن است لازم باشد سـفرهای نوروزی را کنسـل کنیـد. می‌توانید تجربه سـفررفتن را به منزل بیاورید و با یک چادر مسـافرتی یـا حتی مقداری پارچه و برپاکـردن آن در منزل رفتن به سـفر یا پیک‌نیک را در فضای خانه حس کنید. این فعالیـت را می‌توان در چند روز انجـام داد. اولین کار تهیه‌کردن فهرستی از وسـایل سفر است که بسته به سن فرزندتان می‌تواند نوشته یا نقاشی شود. در ادامه به گفت‌وگـو با فرزندتـان بپردازید. در ایـن مورد که مثلا الان به کجا سـفر رفته‌اید، تخیلتان را فعال کنید و بـا صحبت درباره مکانی کـه فرزندتان آرزو دارد به آنجا برود، به پرورش قـدرت تخیل او کمک کنید و با صحبت راجع بـه جزئیات آن مکان‌ها تصویرسـازی ذهنی کنیـد که الان دقیقـا همان‌جا حضـور دارید. ۵- پیداکردن نقشه گنج مخفی‌شده در منزلتان فعالیت دیگری اسـت که برای بچه‌ها بسـیار هیجان‌انگیز و فرصتی اسـت برای تقویت مهارت حل مسـئله و کار گروهی. با خلاقیت فرزندتان و بسـته به سن او نقشه گنجی طراحی کنید و بعد یک نفر مسئول مخفی‌کردن گنج شود سپس با کمک هم در بازه زمانی خاصی به پیداکردن گنج بپردازید و برای یابنده گنج نیز جایزه‌ای در نظر بگیرید.

* روان‌درمانگر حوزه کودک و نوجوان

جدول ۳۶۲۸ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- الفت‌گرفته- عصبانیت و ناراحتی ۲- جمله- دسـتگاه قدیمی نمایش فیلم- باغ دیدنی شـیراز ۳- ضمیـر دوم شـخص- شـیفت- فیلم‌نامه ۴- ترکی- سـرکش و نافرمان- به حد مطلوب‌نرسیده ۵- برداشت محصول- ورزشی گروهی- از مرکبات ۶- شهرک تاریخی سـینمایی- کره آتش بالای جو زمیـن- برانگیختن ۷- خطاب مردان ترکیه- نانوا- قدرت ۸- من و شما- انسان- ارتعاش- سمت‌وسو ۹- خاک- ماترک به او می‌رسـد- بانوی همدم ۱۰- زبان ترکی- عبوس- شـهر قصه‌هـای هزار و یک شب ۱۱- بشارت‌دهنده- نوعی ماسه ریز- پشت سر ۱۲- صادق و صمیمی- نوعی گیوه- نوعی بیماری پوستی ۱۳- تخم مرغ عسـلی- زندگانی- مخفف آکبند ۱۴- پیشـوندی معادل میلیـون- از نام‌های خداوند- سرپرستی حضرت مریم(س) را بر عهده داشـت ۱۵- لقب میرزا کوچک‌خـان، مبارز عصر مشروطیت- به‌وجودآمدن.

عمودی:

۱- آموختـار- راسـتا- فلز سـرخ ۲- صحابی پیامبـر اکرم(ص) که به ربذه تبعید شـد و در آنجا درگذشت- ترمز کشتی ۳- میان- منفذ- مسابقات جهانـی علمی ۴- جلادهنده کفش- رسـوم- آن سوی سـقف ۵- کارگاه عکاسـی- مفتاح- گریان ۶- مادربـزرگ- آخرین- راه روشـن ۷- پیشـوایان طریقت- شاعر نیشابوری- تدوین‌شده ۸- جانشین او- مقابل حضور- واحد پول روسـیه- لوله خونی ۹- ملکوتـی- سـوم- کامل‌کـردن ۱۰- اشـاره بـه نزدیک- پرتو پرقدرت نور تک‌رنگ- نو آیین ۱۱- نشانه اختصـاری تولید و انتقال نیرو- پرنـده‌ای از خانواده کلاغ- نیتـروژن ۱۲- اهلی، مطیع- معادل فارسـی تیتر- کاسـه زانو ۱۳- پاک‌کـردن گل‌ولای از قنات- بیهوده - چهره ۱۴- همسـر مرغ- آبزی زیبا با سـم مهلک ۱۵- دریـا- روزنامه چاپ سـوریه- اصول و مبانی.

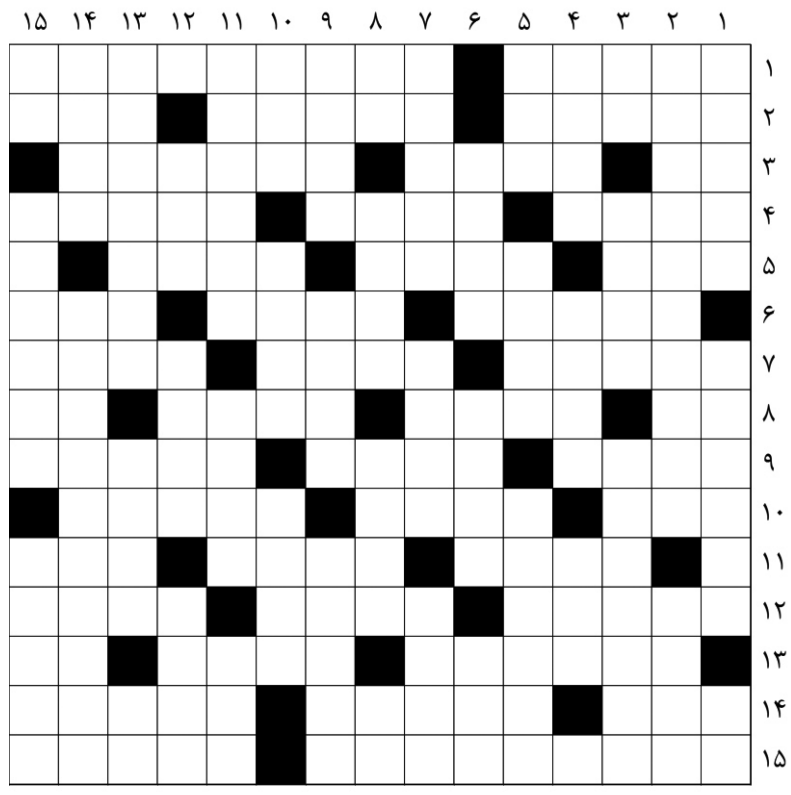

حل سودوکو سخت

۸	۶	۳	۴	۲	۵	۷	۱	۹
۴	۲	۱	۷	۹	۸	۶	۳	۵
۵	۷	۹	۱	۶	۳	۲	۸	۴
۱	۳	۶	۵	۸	۲	۹	۴	۷
۹	۵	۷	۳	۴	۱	۸	۶	۲
۲	۴	۸	۶	۷	۹	۳	۵	۱
۷	۸	۵	۲	۳	۴	۱	۹	۶
۶	۹	۴	۸	۱	۷	۵	۲	۳
۳	۱	۲	۹	۵	۶	۴	۷	۸

حل سودوکو ۲۶۲۳

۳	۸	۷	۵	۹	۱	۶	۴	۲
۹	۱	۶	۴	۲	۷	۵	۳	۸
۲	۴	۵	۸	۶	۳	۱	۹	۷
۱	۷	۹	۶	۴	۵	۸	۲	۳
۵	۶	۸	۷	۳	۲	۴	۱	۹
۴	۲	۳	۹	۱	۸	۷	۶	۵
۷	۳	۲	۱	۵	۴	۹	۸	۶
۸	۹	۴	۳	۷	۶	۲	۵	۱
۶	۵	۱	۲	۸	۹	۳	۷	۴

جدول ۳۶۲۷

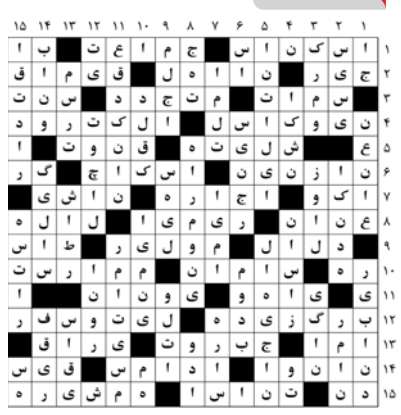

سودوکو سخت ۲۶۲۴

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

					۵		۲	۱
							۴	۹
۹	۳	۱				۵		
	۶	۵		۳				
۴			۵	۱	۷			۲
				۴		۷	۵	
		۷				۹	۸	۳
۵	۹							
۳	۲		۷					

سودوکو ساده ۲۶۲۴

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۷				۴	۵	۶	
۳			۶			۴		
			۹	۵	۱	۳		
		۳	۲	۴				
۹				۱				۴
				۹	۳	۷		
		۹	۱	۶	۸			
		۴			۹			۵
	۳	۸	۴				۹	